

представлення государства на международной арене (выставочные, спортивные, экономические, политические, культурные мероприятия).

Потребительско-утилитарная функция современного дизайна реализуется в процессе технологической дизайн-образования – формируются конструктивно-технические умения студентов. Но теория дизайна, теория информационных аналогов (вербального, сенсорного, структурного) еще не стала методологической основой современного проектно-технологического образования.

Ключевые слова: художественно-проектная деятельность, этнодизайн, национальный стиль, художественное образование.

Blyzniuk M. M. Ukrainian etnodesing – national style globalization measurement (pedagogical aspect).

One of the trends of contemporary postmodern society is the appeal to cultural-historical roots. The design, created on the basis of ethno-cultural motives – a world trend. Today, the historical landmark ornaments adorn the dresses from famous fashion designers, interior and furniture in different States. Besides fashion trends, there are objective reasons for ethno-cultural motifs that are relevant to modern design. This designation of environmental safety of food products, the need to emphasize traditional technology of their production; the presence of a kind of ethnic marker for some industrial goods, bear the imprint of national identity; design-providing products related to national culture; advertising and information support of tourist business and design national cultural events; and the need to create the image to represent the state in the international arena (exhibition, sport, economic, political, cultural events).

The consumer-utilitarian function of modern design is realized in the process of technology design education – creating design and technical skills of the students. But the theory of design, theory of information peers (verbal, sensory, or structural) has not yet become a method-the logical basis of modern technological education.

Keywords: art and design work, etnodesign, national style, art education.

УДК 159.923:057.89

Борбич С. В.

ФОРМУВАННЯ ДУХОВНИХ ЦІННОСТЕЙ СТУДЕНТІВ ЯК СКЛАДОВА ВИХОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПЕДАГОГІЧНИХ КОЛЕДЖАХ

Сучасні зміни, що відбуваються в нашому суспільстві, висувають перед навчальними закладами нові завдання у формуванні високодуховної особистості. Одна із головних завдань – трансформація загальнолюдських і вищих духовних цінностей в особисті переконання. В особливій мірі це стосується майбутніх педагогів. Формування духовних цінностей у майбутніх педагогів повинно бути невід'ємною складовою навчально-виховного процесу в педагогічних коледжах. Майбутній спеціаліст повинен бути таким фахівцем, який не тільки міг би професійно виконувати свої обов'язки, а й бути всебічно та гармонійно розвинутою особистістю, патріотом нашої держави, котрий збереже духовні цінності, накопиченні українським народом протягом багатьох століть.

Ключові слова: духовні цінності, виховна діяльність, виховання у педагогічних коледжах, формування духовних цінностей.

Політичні та соціальні процеси, що відбуваються в Україні, спрямовані на утвердження незалежності Української держави, демократичних засад її розвитку, а також глобальні перетворення в освітній галузі вимагають докорінної модернізації виховної роботи у навчальних навчальних будь-якого рівня, її організаційної інфраструктури з метою виховання свідомих громадян України, творців гармонійних відносин у всіх сферах суспільного життя. Поряд з цим необхідність розв'язання глобальних проблем, що постають перед людством на порозі ХХІ століття, вимагає зростання інтелектуального і духовного потенціалу суспільства, підготовки нової генерації фахівців, здатних

створювати найновіші технології, а також посилення виховної роботи у новій національній моделі вищої освіти України. Пріоритети в державі відкривають нові підходи до здійснення виховної діяльності зі студентською молоддю у педагогічному коледжі.

Виховна діяльність у педагогічних коледжах поєднує цілеспрямовану організацію й управління процесом розвитку творчої конкурентоспроможної особистості сучасного педагога, індивідуалізацію навчання і позанавчальних заходів з метою розвитку *духовності* і культури молоді, що відповідає потребам її самореалізації у контексті гуманістичних цінностей, демократизації суспільного життя і розбудови української державності.

Виховна діяльність у педагогічних коледжах спрямовується на реалізацію Конституції України, Державної програми “Освіта” (Україна ХХІ століття), Законів про державний статус української мови, “Про освіту”, “Про вищу освіту”, Указу Президента України від 29 березня 2001 року “Про додаткові заходи щодо реалізації державної молодіжної політики”, Національної доктрини розвитку освіти, Національної програми виховання учнівської та студентської молоді. На їх реалізацію Міністерством освіти і науки України розроблені і впроваджуються в навчально-виховну діяльність: Концептуальні засади гуманітарної освіти в Україні, Концепція виховання дітей та молоді у національній системі освіти, укази Президента України “Про заходи щодо розвитку духовності, захисту моралі та формування здорового способу життя громадян” та інші документи. На виконання завдань, визначених колегією Міністерства науки і освіти України, меморандуму, укладеного між міністром освіти та Всеукраїнською студентською радою, керуючись Національною доктриною розвитку освіти України в ХХІ столітті, Положеннями про Вищий заклад освіти, виховна робота в коледжі є цілісною системою розвитку особистості, яка забезпечує реалізацію потреб студентів і держави в національному вихованні [5].

Провідна ідея виховної діяльності – ідеал всебічно розвиненої особистості педагога нової генерації. Головною її метою є розвиток творчих педагогічних здібностей молодих фахівців, їх громадянське самоусвідомлення, поєднання глибоких професійних знань, умінь і практичних навичок з національною свідомістю, високою духовною, моральною, художньо-естетичною, правовою, політичною, фізичною, екологічною культурою, здатність захищати й відстоювати власні позиції і погляди, керуючись національними інтересами та потребами суспільства.

Реалізація виховної діяльності передбачає формування сучасних знань, правової культури, знання і дотримання законів України, прийнятих у ній морально-етичних норм; передачу молодому поколінню багатств *духовної культури* українського народу і на цій основі виховання почуття патріотизму, національної свідомості, громадянської відповідальності за долю рідної землі; виховання мовної культури, глибоке знання і володіння українською мовою, як основою національної самобутності; шанобливе ставлення до національних традицій, звичаїв, обрядів, культури, історії рідного народу, повага до батьків, родини, виховання почуття єдності поколінь, спільності культурної спадщини; виховання почуття господаря на своїй землі, любові до неї та відповідальності за її долю, подолання комплексу меншовартості; стимулювання потреби у набутті знань і професійної майстерності, вироблення розуміння необхідності праці, як основи прогресу, запоруки матеріальних і культурних благ суспільства; засвоєння і дотримання загальнолюдських моральних якостей: працьовитості, справедливості, чесності, доброти, милосердя, толерантності; формування культури взаємин та спілкування між людьми, виховання поваги до людської гідності і честі юнаків та дівчат, почуття відповідальності та взаємоповаги у відносинах між ними; психологічну підготовку молоді до сімейного життя, формування культури сімейних відносин, статеве виховання юнаків і дівчат; розвиток високої художньо-естетичної культури, розвиток на основі кращих зразків національної та світової культури художніх смаків, естетичних потреб і почуттів; виховання екологічної культури, розуміння необхідності гармонії людини з природою;

створення умов для розвитку індивідуальних здібностей і таланту молоді, самореалізація особистості; забезпечення повноцінного фізичного розвитку молоді, як основи та невід'ємного елементу всебічного розвитку особистості [4].

Основоположними принципами виховання у педагогічному коледжі є:

- єдність процесу навчання і виховання;
- безперервність, послідовність, наступність;
- пошуковість і творчість;
- природовідповідність, урахування багатогранної й цілісної природи людини, вікових та індивідуальних особливостей;
- культуровідповідність, діалогіка *національних і загальнолюдських духовних цінностей*;
- пріоритет національних культурно-виховних традицій;
- гуманізація і демократизація;
- вивчення і врахування *духовних запитів та інтересів* студентів;
- організація самоврядування;
- інтегративність виховного процесу;
- оптимізація педагогічних вимог, спрямованих на підвищення ефективності виховання.

Організаційно-методичне забезпечення виховної діяльності здійснюють методичні об'єднання керівників академічних груп та студентська рада, які очолюють голова методичного об'єднання та президент студентської ради; координація і контроль покладається на відповідного заступника директора коледжу.

Методичне об'єднання керівників академічних груп розробляє рекомендації стосовно планування виховного процесу, розглядає план виховної роботи на рік, рекомендує кандидатури викладачів на керівників академічних груп, розробляє методичні рекомендації з виховної роботи, сприяє студентському самоврядуванню, вносить пропозиції щодо поліпшення виховного процесу тощо.

Студентська рада створює необхідні постійно діючі та тимчасові комісії, займається питаннями поселення до гуртожитку та організації в ньому виховних заходів, дбає про соціальний захист студентів, організовує вечори відпочинку, культпоходи в театри та інші заклади культури, спортивно-масову роботу, залучає студентів до благодійних акцій, наприклад, “Милосердя”, екологічних акцій, толоки тощо, бере участь в організації студентських наукових конференцій, інформаційно-просвітницької і творчо-пошукової діяльності, здійснює контроль за дотриманням норм внутрішнього розпорядку і поведінки студентів, випускає газету “Вісник студентської ради” тощо.

Виховна діяльність уміщує заходи педагогічного коледжу на відділеннях та окремих курсах, плани роботи керівників академічних груп, розроблені за участю студентів (червень місяць) і є складовою річного плану роботи коледжу, який затверджується педагогічною радою (серпень поточного року).

Виховна діяльність в академічній групі передбачає організацію життєдіяльності групи, виховання поваги до Конституції та державної символіки України, шанобливого ставлення до мови, культури, звичаїв і традицій українського народу і національних меншин, які населяють нашу державу, розвиток національної свідомості та самосвідомості, виховання патріота, громадянина України, виховання почуття обов'язку і відповідальності за якість навчання, формування правосвідомості та моральних якостей особистості педагогічного працівника, розвиток *духовності*, високої художньо-естетичної та екологічної культури, самореалізацію особистості кожного студента, розвитку здібностей, інтересів, творчо-пошукової діяльності, підвищення фізичної культури, охорону здоров'я, соціальний захист студентів.

Зміст виховної діяльності зі студентами педагогічних коледжів визначається на весь період їхнього навчання. Враховуються відповідні інструктивні документи та розпорядження, які передбачають зміни у розвитку освіти та суспільства XXI століття.

Система виховної діяльності охоплює творчу співпрацю педагогічного і студентського колективів, навчальні заняття, педагогічну практику, виховні години

керівників академічних груп, інформаційно-просвітницькі заходи, науково-пошукову діяльність, цілеспрямовані позанавчальні виховні заходи на рівні академічних груп, узгодження виховних заходів коледжу, ґрунтовне пізнання культурних традицій рідного краю, міста, України, поєднання педагогічного досвіду викладачів коледжу, громадськості, освітянських установ з родинними традиціями, проведення щорічних соціологічних досліджень, аналіз досвіду і прогнозування тенденцій виховного процесу.

Стратегічними напрямками виховної діяльності у педагогічних коледжах є:

– створення на основі національної самобутності й досягнень світової цивілізації життєздатної системи безперервного навчання і виховання для досягнення високого рівня підготовки конкурентоздатних фахівців, забезпечення можливостей постійного *духовного самовдосконалення* особистості творчого педагога, здатного формувати у майбутніх покоління інтелектуальний та культурний потенціал країни як найвищої цінності нації;

– громадянське виховання в умовах розвитку української державності, формування у студентів патріотизму, соціально-політичної компетентності в суспільній сфері, яка передбачає політичну, правову й економічну освіченість, здатність керуватися здобутими знаннями, долучаючи до цього християнські морально-етичні цінності, державну символіку, народні символи України, власні традиції навчального закладу;

– педагогічний пошук принципово нової, нетрадиційної організації виховної роботи, використання різноманітних засобів, ефективних форм і методів її проведення, постійне поглиблення змісту особистісно-орієнтованого навчання і виховання при умові, що студент є активним, діяльним суб'єктом виховного процесу;

– розробка системи педагогічного виховного впливу на формування особистості шляхом читання лекцій, проведення семінарських і практичних занять, педагогічної практики, позаурочних заходів, відзначення державних, національних свят, використання культосвітніх закладів міста, туризму, фізично-оздоровчої діяльності.

Передумовами успіху виховної діяльності є активна й зацікавлена участь у виховному процесі всього педагогічного колективу, переорієнтація з “інформативного” на діяльнісне виховання шляхом широкого залучення студентів у всіх заходах (гуртках, клубах за інтересами тощо), підтримка і заохочення ініціативи, творчості, практична допомога у створенні належних умов освітнього процесу.

Основними шляхами організації виховної діяльності є якісне оновлення змісту, форм і методів виховання, впровадження інноваційних педагогічних технологій і методик навчання, системна культурно-виховна діяльність на засадах цінностей гуманізму, свободи і демократії, створення творчої й доброзичливої атмосфери в кожній академічній групі, колективі коледжу, людиномірність педагогічного процесу, орієнтація на взаєморозуміння, взаємодовіру, співпрацю, педагогічний пошук, культ книги, науково-методичне забезпечення культурно-виховної діяльності, студентське самоврядування, на принципах якого вирішуються поточні питання – чергування в групах, корпусах, гуртожитку, їдальні, підтримка належної чистоти і порядку, збереження майна, економія енергоресурсів, якість навчання, педагогічної практики, здобуття професійних знань, умінь і навичок, *духовний розвиток особистості*, дотримання норм права і моралі.

Підвищенню ефективності виховної діяльності сприяє діалог педагогічних і культурних традицій, творча педагогічна діяльність випускників коледжу, позитивні відгуки органів освіти, авторитет у вихованців та їхніх батьків, удосконалення педагогічної діяльності за принципом навчання “через усе життя”, обмін досвідом тощо.

Формування *духовних цінностей* особистості студента – це важливий напрям удосконалення психолого-педагогічного процесу професійного навчання, що створює умови для того, щоб кожен педагог мав активну життєву позицію, відданість обов'язку, сміливість, рішучість, відповідальність, порядність і чесність у стосунках між людьми, найвище розуміння соціальної значущості своєї діяльності у будь-яких ситуаціях. Перехід до дорослості в людському суспільстві передбачає залучення особистості до оволодіння системою знань, норм і навичок, завдяки яким індивід може виконувати суспільні функції, нести соціальну відповідальність та створювати матеріальні та духовні цінності.

Під “*формуванням духовних цінностей*” ми розуміємо не примусовий зовнішній вплив на особистість, а створення умов для її саморозвитку, самовдосконалення,

залучення студентів до духовно спрямованої навчально-виховної та перетворюючої діяльності *духовної спрямованості*. Завдяки цьому процесу, сформовані *духовні цінності* інтеріоризуються в особистісні якості студентів і мають знаходити прояв у вчинках, поведінці та діяльності молоді. Об'єктивно існуюча система духовних цінностей має стати змістово-психологічною основою *духовного становлення* особистості студента як суб'єкта *духовно спрямованої діяльності* та поведінки.

У своєму дисертаційному дослідженні Е. Помиткін зазначає, що психологічний механізм формування *духовних цінностей* ми можемо розглядати як низку психічних процесів особистості – від формування високо-духовних потреб і мотивів у сфері спрямованості, пошуку та засвоєння відповідної *духовно значущої інформації* – до формування задумів, цілей, планів, програм високодуховної діяльності, поведінки, дій і вчинків й отримання відповідних результатів з емоційно-почуттєвим *закріпленням духовних досягнень* у зовнішньому плані та перетвореннях особистості (зміна ставлень, самооцінки, досвіду тощо). Ці процеси діяльності регулюються певною сукупністю якостей високодуховної особистості. Завдяки цьому відбувається розвиток якостей *високодуховної особистості* за всіма її підструктурами, формування готовності до наступних високоморальних, пізнавальних і творчих дій. *Духовні цінності* у психолого-педагогічному плані є особистісним надбанням і мають розглядатись як якості особистості, що регулюють його діяльність та поведінку [2, с. 27-29].

У процесі виховання *духовності*, високої моралі й толерантності майбутніх педагогів слід створювати сприятливі умови для формування та розвитку особистості. Адже духовно-моральна культура суспільства у значній мірі і, перш за все, зумовлюється *духовною культурою вчителя*, який є довіреною особою і повноважним представником суспільства і держави в системі освіти. Звідси випливає одне з найактуальніших і найважливіших завдань освіти – правильно визначити моральну і *духовну орієнтацію* підростаючого покоління, що є запорукою майбутнього розвитку української нації.

Таким чином, формування *духовних цінностей* у майбутніх педагогів повинно бути невід'ємною складовою навчально-виховного процесу в педагогічних коледжах. Майбутній спеціаліст повинен бути таким фахівцем, який не тільки міг би професійно виконувати свої обов'язки, а й бути всебічно та гармонійно розвиненою особистістю, патріотом нашої держави, котрий збереже *духовні цінності*, накопиченні українським народом протягом багатьох століть.

Використана література:

1. *Анненков В. П.* Особливості формування ціннісних орієнтацій учнівської молоді в умовах промислово-економічного коледжу : монографія / В. П. Анненков. – Київ : КДУ, 1998. – 137 с.
2. *Помиткін Е. О.* Формування духовних цінностей старшокласників у діяльності шкільної психологічної служби : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.07 / Е. О. Помиткін. – Київ, 1998. – 146 с.
3. *Роганова М.* Виховання духовної культури студентів вищих навчальних закладів / М. Роганова // Рідна школа. – 2007. – № 5. – С. 36-39.
4. Режим доступу : pedcollege.lnu.edu.ua/students/schedule/kontseptsiya-kultu...
5. Режим доступу : www.pedcollege.kiev.ua/index.php/robota-koledzhu/vykhovna-..

References:

1. *Annenkov V. P.* Osoblyvosti formuvannya tsinnisnykh oriyentatsiy uchniv's'koyi molodi v umovakh promyslovo-ekonomichnoho koledzhu : monohrafiya / V. P. Anenkov. – K. : KDU, 1998. – 137 s.
2. *Pomytkin E. O.* Formuvannya dukhovnykh tsinnostey starshoklasnykiv u diyal'nosti shkil'noyi psykholohichnoyi sluzhby : dys. ... kand. psykol. nauk : 19.00.07 / E. O. Pomytkin. – K., 1998. – 146 s.
3. *Rohanova M.* Vykhovannya dukhovnoyi kul'tury studentiv vyshcheykh na vchal'nykh zakladiv / M. Rohanova // Ridna shkola. – 2007. – # 5. – S. 36-39.
4. pedcollege.lnu.edu.ua/students/schedule/kontseptsiya-kultu...
5. www.pedcollege.kiev.ua/index.php/robota-koledzhu/vykhovna-..

Борбич С. В. Формирование духовных ценностей студентов как составляющая воспитательной деятельности в педагогических колледжах.

Современные изменения, которые происходят в нашем обществе, выдвигают перед учебными заведениями новые задания в формировании высокодуховной личности. Одно из главных заданий - трансформация общечеловеческих и высших духовных ценностей в личные убеждения. В особенной мере это касается будущих педагогов. Формирование духовных ценностей у будущих педагогов должно быть неотъемлемой составляющей учебно-воспитательного процесса в педагогических колледжах. Будущий специалист должен быть таким специалистом, который не только мог бы профессионально исполнять свои обязанности, но и быть всесторонне и гармонично развитой личностью, патриотом нашего государства, который сохранит духовные ценности, накопленные украинским народом в течение многих веков.

Ключевые слова: духовные ценности, воспитательная деятельность, воспитание в педагогических колледжах, формирование духовных ценностей.

Borbich S. V. Forming of spiritual values of students as constituent of educator activity in pedagogical colleges.

Modern changes which take place in our society pull out before educational establishments new tasks in forming of high-spiritual personality. One of main tasks is transformation of common to all mankind and higher spiritual values in the personal persuasions. In the special measure it touches future teachers. forming of spiritual values for future teachers it must be the inalienable constituent of educational-educator process in pedagogical colleges. A future specialist must be such specialist, which not only would professionally carry out the duties but also be comprehensively and the harmoniously developed personality, patriot of our state, which will save spiritual values, accumulation the Ukrainian people during many centuries.

Keywords: spiritual values, educator activity, education in pedagogical colleges, forming of spiritual values.

УДК 378.014.8:811.161.1

Василиків І. Б.

ІНФОРМАЦІЙНА КОМПЕТЕНЦІЯ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МАРКЕТИНГУ

У статті розглядаються питання інформаційної компетентності майбутнього вчителя маркетингу. На підставі проведеного аналізу виявлена та обґрунтована структура формування цієї інтегративної властивості фахівця з педагогіки. Досліджуються сучасні компетентнісні підходи професійної підготовки майбутніх учителів маркетингу засобами інформаційно-комунікаційних технологій, поняття "компетентність" слід розглядати як здатність застосовувати знання та вміння ефективно й творчо в міжособистісних стосунках-ситуаціях, що передбачають взаємодію з іншими людьми в соціальному контексті так само, як і в професійних ситуаціях.

Ключові слова: компетенція, компетентність, професіоналізм, професійна компетентність, інформаційна компетентність вчителя.

Розвиток інформаційно-комунікаційних ресурсів ставить перед сучасним педагогом низку вимог, а саме: мати базові навички роботи з комп'ютером та комп'ютерними технологіями; вміти створювати дидактичні та методичні матеріали, використовуючи різні програми; вміти застосовувати інформаційні технології в навчальному процесі тощо. Тобто на сьогодні вчителю для здійснення своєї професійної діяльності необхідно бути компетентними у сфері використання інформаційних технологій під час роботи зі школярами. Для компетентної роботи в загальноосвітньому навчальному закладі вчителю треба володіти низкою компетенцій, серед яких важливою є інформаційна.